

УДК 378:001.73

Осадчий Вячеслав Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики і кібернетики, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

МЕРЕЖЕВІ ПЕДАГОГІЧНІ СПІВТОВАРИСТВА ЯК ЗАСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ

Анотація

Створення і постійна підтримка професійної взаємодії педагогічної громадськості за допомогою розвитку мережних педагогічних співтовариств є актуальною проблемою, вирішення якої сприятиме підвищенню доступності якісної освіти для всіх учасників освітнього процесу. Розроблена «Педагогічна мережа» є мережним сервісом для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот, розроблявся з метою удосконалення навчально-виховної роботи і наукової діяльності, створення інформаційно-освітнього середовища навчального закладу та єдиного інформаційного освітнього педагогічного середовища в українському сегменті Інтернет. На даний час ведуться роботи по удосконаленню юзабіліті мережного сервісу, розробці нових модулів та блоків, залученню нових користувачів.

Ключові слова: учитель, Інтернет, педагогічна мережа, мережне співтовариство.

Нині сучасне суспільство все більш інтенсивно використовує Інтернет-технології, що стрімко розвиваються на підґрунті постійного зростання інтересу до них представників різних сфер людської діяльності. З розповсюдженням широкосмугових мереж і появою технології Веб 2.0, що є сучасною концепцією розвитку Інтернету на засадах колективного створення змісту будь-яким користувачем мережі, збільшилася кількість Інтернет-користувачів та поширилося програмне забезпечення, що підтримує групові взаємодії. З'явилися соціальні мережі Інтернету — тобто спільноти людей, пов'язаних спільними інтересами або справою, що існують в Інтернеті, використовуючи спеціалізовані програмні сервіси, інтернет-сайти та портали для забезпечення взаємодії людей у групі або групах.

У даний час соціальні Інтернет-мережі успішно використовуються в бізнесі, у політиці, у сфері розваг, проте кількість мережевих спільнот, що об'єднують представників педагогічної громадськості, ще є недостатньою, особливо в українському сегменті Інтернету. Учителям потрібен механізм, що дозволив би отримувати консультаційну підтримку і методичну допомогу, був би джерелом навчальних матеріалів і обміну досвідом між колегами, а також надавав би можливість спілкування з учнями і батьками та представлення навчальної інформації в Інтернеті. Тому розвиток і постійна підтримка професійної взаємодії педагогічної громадськості за допомогою розвитку педагогічно орієнтованих Інтернет-спільнот (мережевих соціально-педагогічних спільнот) є актуальною проблемою, вирішення якої сприятиме підвищенню доступності якісної освіти для всіх учасників освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що єдиного визначення понять «педагогічно орієнтована Інтернет-спільнота», «мережева соціально-педагогічна спільнота», «соціальна мережа педагогів» не існує. У загальному розумінні співтовариство — це безліч людей, що спілкуються між собою. Щеглова С. Н. трактує поняття «наукове мережеве співтовариство» як соціально-професійна спільність, що представляє собою сукупність людей, які здійснюють обмін науковою інформацією, професійне наукове спілкування (у формі консультацій, взаєморецензій і т. д.), спільну дослідницьку діяльність, контакти яких опосередковуються новими інформаційними технологіями (Інтернет, електронна пошта, чати і форуми та ін.). Така група, на її думку, хоча і не має прямих фізичних контактів, може все-таки називатися спільнотою, яку характеризують схожі умови їх повсякденного існування, бюджету часу й об'єднує посередник — комп'ютер [2].

Ратушин Ю. А., Поленок, С. П. пишуть про електронні співтовариства, які, на їхню думку, можна розглядати з точки зору третього виду свободи, яка не обмежується рамками цивільних прав, не має кордонів спілкування, сприйняття, де декларування своїх правдивих або оманливих якостей так чи інакше повинно відповідати схильності людини до самообмеження в ім'я благополуччя, рівномірного сталого розвитку та прагнення до гармонії [3].

Коноплицький С. зазначає, що мережеве співтовариство — це специфічна форма соціальної структури, дослідно установлювана емпіричними дослідженнями в

якості атрибута інформаційної епохи. Інтернет-спільнота — стійка система зв'язків, що склалася в процесі спільної діяльності і відносин між користувачами мережевого інформаційного простору [4]. Патаракин Є. Д. визначає мережеве співтовариство як групу людей, що підтримують спілкування і проводять спільну діяльність за допомогою комп'ютерних мережевих засобів [6, с. 5]. Рейнгол Г. визначає віртуальні спільноти як соціальні агрегації, що виникають у Мережі, коли достатня кількість людей протягом тривалого часу беруть участь у публічних дискусіях, випробовуючи людські емоції, необхідні для формування павутини особистісних взаємин у кіберпросторі [5]. Гриценчук О. О. подає таке визначення поняттю «інформаційна педагогічна мережа», якого ми дотримуємось, — інфраструктура або складовий елемент інформаційного суспільства в освітній галузі, що оперує сучасними засобами інформації та новітніми інформаційними технологіями і здійснює інформаційно-педагогічне забезпечення освіти та зацікавлених верств суспільства [7].

Мережеві соціально-педагогічні співтовариства створюються на основі соціальних сервісів (блоги, мікроблоги, соціальні мережі, Вікі Вікі), які володіють більшою доступністю, простотою розміщення матеріалів у будь-яких форматах, відкритістю і можливістю розширення форм спільної діяльності.

Соціальні мережі надають такі можливості для працівників освіти [1]:

- швидкої комунікації та професійного розвитку для розв'язання своїх професійних проблем з «першоджерелом» незалежно від географічного місця розташування;
 - спільного створення продуктів, індивідуальної та колективної творчості (як з дітьми, так і з колегами);
 - здобути статус «значущого» в професійному співтоваристві (експерта);
 - істотно оптимізувати свої часові та фінансові витрати на організацію своєї діяльності (у мережі завжди є професіонали, які можуть надати тобі допомогу і поділитися вже готовими напрацюваннями);
 - відкрито висловлюватися з різних проблем.

Участь у мережевих педагогічних спільнотах допомагає набувати навички та відкриває нові можливості використання ІКТ у освіті; сприяє взаємодії з колегами-однодумцями; надає можливість отримувати визнання колег, допомогу від інших педагогів; відкриває доступ до бібліотеки методичних матеріалів; допомагає у збагаченні новими ідеями, сприяє натхненню для подальшого пошуку і експериментів [1]

Мета статті — розкрити можливості мережевих педагогічних співтовариств щодо вдосконалення професійної підготовки вчителів, розробити мережевий сервіс для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот в українському сегменті Інтернету.

На сьогоднішній день одним із головних інструментів професійної роботи та професійного зростання педагогів виступає мережа Інтернет. Якщо ще кілька років тому засобами масового спілкування були лише електронна пошта, телеконференції або групи новин та інтерактивні бесіди, а Інтернет-сайти були статичними, що не дозволяло безпосередньо висловити користувачам власну думку щодо опублікованого матеріалу, то нині з'явилися і стрімко розвиваються соціальні сервіси мережі Інтернет. Соціальні сервіси ґрунтуються на мережевому програмному забезпеченні, що підтримує групову взаємодію. Реалізація такої взаємодії є головним інструментом сучасної освіти, яка перейшла із суб'єкт-об'єктних відносин на суб'єкт-суб'єктні відносини між учителем і учнем.

В українському сегменті Інтернету не достатньо соціальних сервісів педагогічного, навчального або виховного призначення, так як у сегменті російського Інтернету (наприклад, <http://www.it-n.ru>, <http://pedsovet.org>, <http://mypedsovet.ru>), тому їх створення сприятиме організації колективної діяльності педагогів і учнів України.

Патаракин Є. Д. зазначає, що мережеві спільноти можуть служити педагогічній практиці для виховання таких умінь:

1. Спільне мислення. Наша пізнавальна, творча та навчальна діяльність на початку мають мережевий та колективний характер. Перехід від егоцентричної позиції до розуміння ролі і значення інших людей, інших способів конструювання реальності є важливим етапом психологічного розвитку особистості.

2. Толерантність. Нам важливо виховати людину, здатну подивитися на подію з іншої точки зору, зрозуміти позицію не тільки іншої людини, але й іншої істоти. Розширення горизонтів нашого спілкування, якому сприяють інформаційні технології, призводить до того, що ми все частіше стикаємося з людьми з незнайомих раніше соціальних культур і шарів. Усе частіше нашими партнерами в мережевій діяльності стають програмні агенти. Ми повинні бути готові розуміти їх і спілкуватися з ними.

3. Освоєння децентралізованих моделей та екологічних стратегій. Від учасників спільної діяльності не потрібно синхронної присутності в одному і тому ж місці в один і той же час. Кожен член спільноти може виконувати свої прості операції. Ця нова модель мережевої взаємодії може використовуватися в педагогічній практиці для освоєння учнями ідей децентралізації та екологічних стратегій.

4. Критичність мислення. Колективна, спільна діяльність безлічі агентів, готових критикувати і видозмінювати гіпотези, відіграє вирішальну роль у пошуку помилок, перевірці гіпотез і теорій фальсифікації. Ми можемо розповідати студентам про те, що таке критичне мислення, а можемо занурити їх у середовище, де критична дискусія є обов'язковою.

З метою вдосконалення навчально-виховної роботи і наукової діяльності університету, створення інформаційно-освітнього середовища навчального закладу та єдиного інформаційного освітнього педагогічного середовища в українському сегменті Інтернету, здійснення завдань удосконалення професійної підготовки вчителів шляхом спілкування у мережевих спільнотах нами було розроблено мережевий сервіс для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот «Педагогічна мережа».

Від створення й опублікування мережевого ресурсу в Інтернеті очікуються такі результати:

1. Об'єднання навчально-методичних і науково-педагогічних матеріалів та розробок з предметів шкільного курсу, та дисциплін вищої школи в одній інформаційній системі.

2. Створення єдиного банку знань з предметів шкільного курсу та дисциплін вищої школи.

3. Підвищення ефективності методичної роботи вчителів і викладачів.

4. Удосконалення наукової та навчальної діяльності викладачів, студентів, учителів та учнів.

5. Розвиток учнівських, студентських, учительських та викладацьких спільнот.

6. Організація колективної діяльності, спільного пошуку і зберігання інформації, спільного використання текстів, відео- та аудіомедіаматеріалів навчального призначення.

7. Організація спілкування між суб'єктами навчального процесу.

Мережевий сервіс для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот розміщено у мережі Інтернет за адресою <http://pedagog.profi.org.ua>. Мережевий соціально-педагогічний сервіс «Педагогічна мережа» складається з таких основних компонентів:

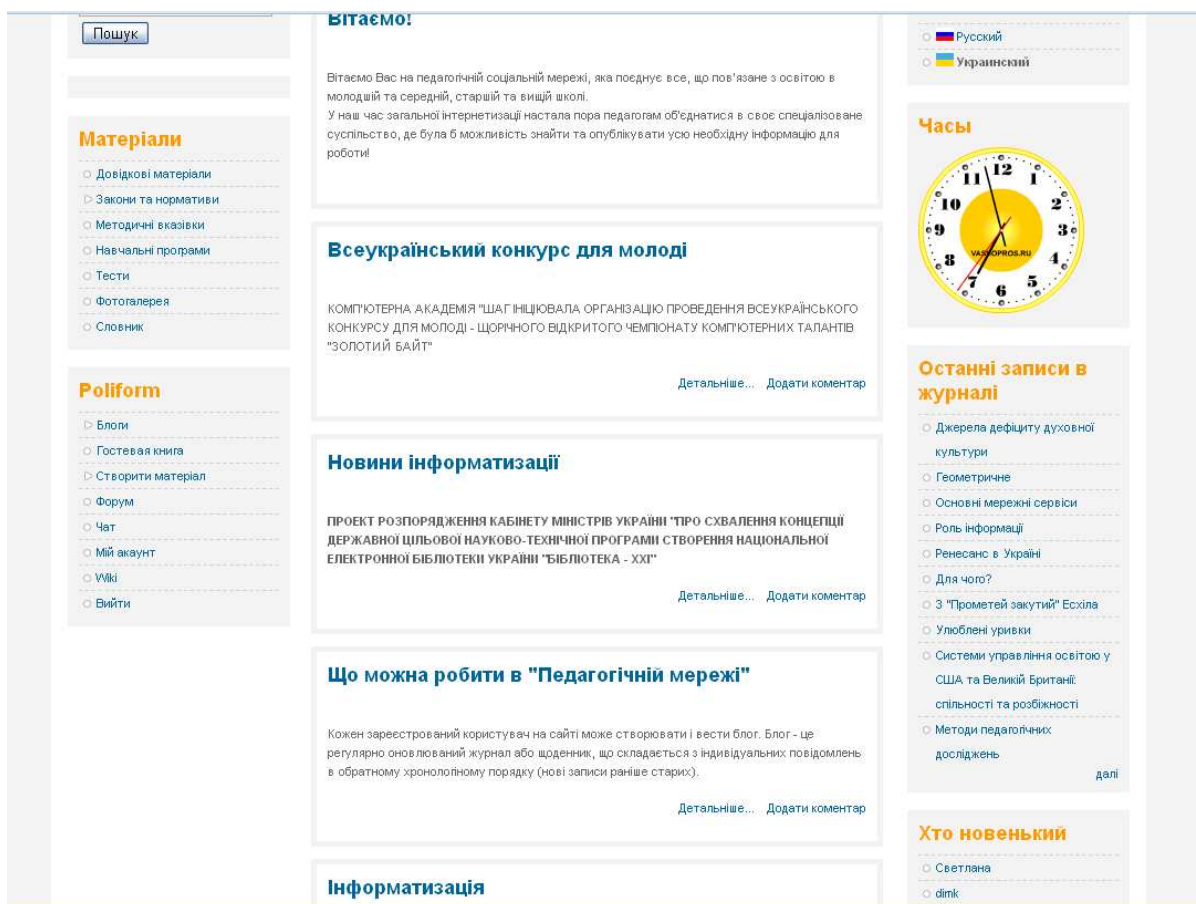

Рис. 1. Головна сторінка сайту «Педагогічна мережа»

1. Інтерфейс користувача (рис. 1):

1) головна сторінка, на якій є блок пошуку за відкритими записами педагогічної соціальної мережі; блок основних рубрик «Матеріали»; блок навігації; блок реєстрації; блок переключення мов (російська, українська); блок виведення списку останніх публікацій; блок виведення списку останніх зареєстрованих учасників; блок підписки на розсилку новин;

2) особистий кабінет, де можна виконувати дії з акаунтом (редагування, налаштування), записами блогу, гостьової книги, форуму, Wiki, а також з додавання матеріалів (фотографії, підшивки, історія, сторінка);

3) кабінет іншого учасника, у якому зареєстрований учасник педагогічної соціальної мережі може проглянути інформацію щодо іншого учасника.

2. Інтерфейс адміністратора має блок керування інтерфейсом; блок керування користувачами; блок керування модулями системи (рис. 2).

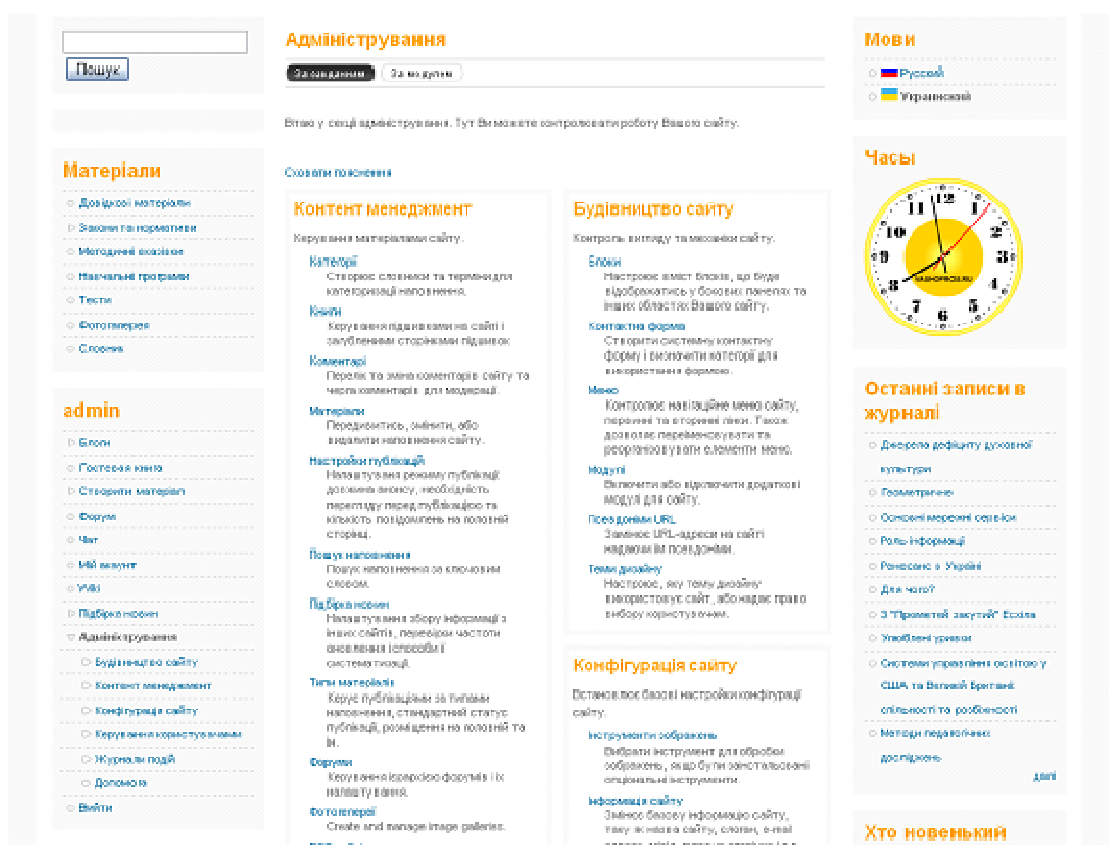

Рис. 2. Інтерфейс адміністратора сайту «Педагогічна мережа»

Кожен зареєстрований користувач на сайті може створювати і вести блог. Блог — це регулярно оновлюваний журнал або щоденник, що складається з індивідуальних повідомлень в хронологічному порядку (нові записи раніше старих).

У сервісі передбачена можливість додавання графічних зображень (фотографії, скріншоти, схеми, графіки та ін.) у найбільш розповсюджених форматах (.gif, .jpeg, .png, .bmp).

Користувачі мають можливість створити сторінку підшивки. Підшивка — це колективна авторська робота, у процесі створення якої користувачі можуть взаємодіяти під час написання сторінок підшивки, розстановки сторінок у правильному порядку, а також у перегляді вже написаних сторінок. Підшивка дозволяє додавати інформацію та поліпшувати сторінки, які вимагають редагування.

Мережевий сервіс для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот «Педагогічна мережа» підтримує створення тем форуму та чат. У «Педагогічній мережі» можна створювати історії, які можуть бути використані в якості особистого блогу чи статей новин; сторінки ЧаПів (часті питання), у яких

розміщують часті запитання відносно інформаційного ресурсу та відповіді на них. Можна створити статистичну сторінку, подібну до контактної сторінки або сторінки «Про нас» за допомогою елемента «Сторінка». Мережевий сервіс для створення учнівських, студентських і викладацьких спільнот, крім двомовного інтерфейсу, має можливість зміни зовнішнього вигляду.

За останній рік на сервісі «Педагогічна мережа» було зареєстровано 510 користувачів, якими було здійснено 233 записи у блогах, 1185 — у підшивках, 182 — у історіях, 2146 — у словниках, а також розміщено 334 графічні об'єкти, 11 відео, 54 статичні сторінки. Подальші дослідження планується спрямувати на вдосконалення мережевого сервісу, розробку нових модулів, блоків та залучення нових користувачів.

Список використаних джерел

1. Сетевые педагогические сообщества, как ресурс профессионального развития педагога. [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: <http://www.tgl.net.ru/wiki/index.php>. — Заголовок з екрана.

2. Щеглова С. Н. Сетевое сообщество социологов: основные характеристики участников и формы взаимодействия. [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: <http://www.isras.ru/files/File/Socis/2005-5/shcheglova.pdf>. — Заголовок з екрана.

3. Ратушин Ю. А., Поленок С. П. Идеологические принципы и логика функционирования информационно связанных виртуальных сетевых сообществ // Финансовые риски, №3-4(37), 2004. [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: <http://www.c2n.info/thesaurus/methodology/model/article4.doc>. — Заголовок з екрана.

4. Коноплицкий С. Сетевые сообщества как объект социологического анализа // Социология: теория, методы, маркетинг. — 2004. — №3 — С. 167–178. — [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: <http://ecsocman.edu.ru/soc-ua/msg/280352.html>. — Заголовок з екрана.

5. Rheingol H. The Virtual Community: Home steading on the Electronic Frontier: [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: www.rheingold.com/vc/book. — Заголовок з екрана.

6. Патаракин Е. Д. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю / Е. Д. Патаракин. — 2-е изд., испр. — М: Интуит.ру, 2007. — 64 с.

7. Гриценчук О. О. Стратегічні орієнтири розвитку інформаційних освітніх мереж ЮНЕСКО та ЮНІСЕФ в європейському контексті // Інформаційні технології і засоби навчання. — 2006. — №1. [Електронний ресурс]. — 2010. — Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em1/content/06goonec.html>. — Заголовок з екрана.

СЕТЕВЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ СООБЩЕСТВА КАК СРЕДСТВО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ

Осадчий В. В.

Аннотация

Создание и постоянная поддержка профессионального взаимодействия педагогической общественности посредством развития сетевых педагогических сообществ является актуальной проблемой, решение которой будет способствовать повышению доступности качественного образования для всех участников образовательного процесса. Разработанная «Педагогическая сеть» является сетевым сервисом для создания ученических, студенческих и преподавательских сообществ, разрабатывалась с целью усовершенствования учебно-воспитательной работы и научной деятельности, создание информационно-образовательной среды учебного заведения и единого информационно-образовательной педагогической среды в украинском сегменте Интернета. В настоящее время ведутся работы по усовершенствованию использования сетевого сервиса, разработке новых модулей и блоков, привлечению новых пользователей.

Ключевые слова: учитель, Интернет, педагогическая сеть, сетевое сообщество.

NETWORK PEDAGOGICAL COMMUNITIES AS A TOOL FOR IMPROVEMENT OF TEACHER PROFESSIONAL PREPARATION

Osadchiy V.

Resume

Establishment and ongoing support teacher professional interaction with the public network of educational community is an actual problem, the solution which will increase the accessibility of quality education for all participants of educational process. Developed Education Network is the network service for a student, student and teaching communities designed to improve educational work and research activities, to create information and educational environment and uniform school information educational environment in Ukrainian segment of Internet. Now it is carried out works for improving usability of network services, developing new modules and blocks, attracting new users.

Keywords: teacher, Internet, educational network, network community.

